

	Centrul de Medicină Legală		Cod: Fr.03 PSM 9.1.3	
	Raport de activitate CML pentru anul 2021		ISO 9001:2015	9.1.3
			Data aplicării	26.11.1021
			Ediția:01 Revizia 01	pag. 1 din 31

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova

Centrul de Medicină Legală

RAPORT DE ACTIVITATE pentru anul 2021

FEBRUARIE 2022

DIRECTOR

Vasile Șarpe

MD2025, mun. Chișinău, str. Vl. Korolenco, 8

IDNO: 1006601004105

Tel. +373 22 727933

<http://medicina-legala.md/>
cancelaria.cml@cml.gov.md

Cuprins

Prefață.....	3
Abrevieri.....	4
Despre noi	5
Scurt istoric.....	5
Statutul juridic de funcționare	5
Misiune, funcții, atribuții	6
Rezultate 2021.....	7
1. Prestarea serviciilor medico-legale	7
1.1. Organizarea și realizarea serviciilor medico-legale	7
1.2. Asigurarea calității serviciilor medico-legale	11
1.3. Dezvoltarea dialogului cu beneficiarii și instituțiile partenere	12
1.4. Îmbunătățirea cadrului normativ	13
2. Suportul științifico-metodic în domeniul medicinei legale.....	14
2.1. Realizarea cercetărilor științifice în domeniul medicinei legale.....	14
2.2. Elaborarea și/sau actualizarea suportului metodic de realizare a serviciilor medico-legale	14
2.3. Sistematizarea și diseminarea informațiilor privind realizările științifice și inovațiile în domeniul medicinei legale.....	14
3. Realizarea managementului organizațional	16
3.1. Realizarea funcțiilor manageriale: planificare, organizare, control, raportare	16
3.2. Managementul resurselor umane.....	16
3.3. Managementul financiar.....	18
3.4. Managementul logistic	22
3.5. Managementul informațiilor	23
3.6. Managementul comunicării.....	23
3.7. Managementul calității.....	24
Concluzii	26
Obiective 2022	28
Anexe	29

Prefață

Acest raport de activitate reflectă informații de bază despre Centrul de Medicină Legală și rezultate ale principalelor activități desfășurate pe parcursul anului 2021, modul în care au fost utilizate resursele pentru realizarea misiunii sale.

La baza structurării acestui document au stat cadrul de activități ale CML și planul de activitate al instituției pentru anul 2021.

O serie de activități a fost posibil de realizat cu suportul PNUD prin intermediul proiectului de guvernare eficientă „Consolidarea eficienței și a accesului la justiție în Moldova”, finanțat de Guvernul Suediei, printre care se enumeră:

- Evaluarea necesităților de dezvoltare instituțională ale Centrului de Medicină Legală;
- Suportului în implementarea practicilor de planificare anuală și strategică;
- Instruiri ale managerilor și ale personalului relevant în domeniul managementului, planificării anuale și strategice, standardelor ISO, comunicării internă și externă, Coachingului, vorbirii în public, abilităților pentru interviuri TV;
- Dezvoltarea și implementarea ISO 9001 și 17025
- 62 de titluri de literatură de specialitate furnizate instituției;
- Software modern, biblioteci de masă și spectrale, necesare pentru efectuarea investigațiilor de laborator;
- Analiză funcțională a sistemului național de expertiză judiciară;
- Comunicarea cu beneficiarii și partenerii;
- Dezvoltarea identității vizuale;
- SIA SGDEJ și altele.

Raportul anual de activitate constă din informații generale referitoare la CML și trei compartimente principale, reieșind din misiunea, funcțiile și atribuțiile instituției: 1.Prestarea serviciilor medico-legale; 2.Suportul științifico-metodic în domeniul medicinei legale și 3.Realizarea managementului organizațional .

Director
Vasile Șarpe

Abrevieri

A2J	Proiectul „Consolidarea eficienței și a accesului la justiție în Moldova”
CML	Centrul de Medicină Legală
CNEJ	Centrul Național de Expertize Judiciare
IMPS	Instituție medico-sanitară publică
INJ	Institutul Național al Justiției
ISO	International Organization for Standardization
MS (MSMPS)	Ministerul Sănătății
ONG	Organizație non-guvernamentale
OUP	Organul (ofițerul) de urmărire penală
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Republica Moldova
SIA	Sistem informațional automatizat
SMC	Sistem de management al calității
STISC	Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică
UPSC	Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”
USMF	Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie

Despre noi

Scurt istoric

Centrul de Medicină Legală este o instituție publică de expertiză judiciară specializată în domeniul medicinei legale.

Activitatea instituției este coordonată, din punct de vedere administrativ, de Ministerul Sănătății.

CML a fost creat la 1 octombrie 1951, denumit inițial Birou de Expertize Medico-Legale (BEML), reorganizat în anul 1996 în Centrul de Medicină Legală.

Realizarea expertizelor medico-legale este asigurată de secții medico-legale teritoriale și republicane, inclusiv secții tanatologice, clinice, pe psihiatrie medico-legală și de laborator (histologie, toxicologie, medico-criminalistic, biologie și investigații molecular-genetice).

CML este baza clinică a USMF „Nicolae Testemițanu”

Statutul juridic de funcționare

CML este persoană juridică cu toate drepturile și obligațiile acordate de legislația în vigoare, dispune de ștampilă cu Stema de Stat, este instituție bugetară și operează financiar prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor.

În activitatea sa CML se conduce de Constituția Republicii Moldova, Codul de procedură penală nr.122/2003, Codul penal nr.985/2002, Codul de procedură civilă nr.255/2003, Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, Legea nr. 411/1995 ocrotirii sănătății, Legea nr. 1402/1997 privind sănătatea mentală, Regulamentul Centrului de Medicină Legală aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 58/2010, normele dreptului internațional și alte acte normative.

Misiune, funcții, atribuții

Misiunea Centrului de Medicină Legală constă în oferirea mijloacelor științifico-practice de probă pentru a contribui la înfăptuirea justiției și îmbunătățirea asistenței medicale în scopul respectării drepturilor omului.

Funcțiile de bază și de suport ale CML sunt:

- Prestarea serviciilor medico-legale,
- Suportul științifico-metodic în domeniul medicinei legale și
- Realizarea managementului organizațional.

Atribuțiile instituției reprezintă:

- Organizarea și realizarea serviciilor medico-legale
- Asigurarea calității serviciilor medico-legale
- Dezvoltarea dialogului cu beneficiarii și instituțiile partenere
- Îmbunătățirea cadrului normativ
- Realizarea cercetărilor științifice în domeniul medicinei legale
- Elaborarea și/sau actualizarea suportului metodic de realizare a serviciilor medico-legale
- Sistematizarea și diseminarea informațiilor privind realizările științifice și inovațiile în domeniul medicinei legale
- Realizarea funcțiilor manageriale: planificare, organizare, control, raportare
- Managementul resurselor umane
- Managementul financiar
- Managementul logistic
- Managementul informațiilor
- Managementul comunicării
- Managementul calității

1. Prestarea serviciilor medico-legale

1.1. Organizarea și realizarea serviciilor medico-legale

Pe parcursul anului 2021 au fost planificate 40393 de expertize, constatări și cercetări medico-legale, reieșind din dinamica anilor anteriori. De menționat, că începând cu anii 2020-2021 a fost reevaluată metoda de evidență a volumului de lucru în Secția Biologie medico-legală și Toxicologie medico-legală. Astfel, se duce evidența în baza adresărilor, din care considerente scriptic se constată micșorarea numărului de lucrări medico-legale.

De asemenea, în anul 2021 a fost modificări privind managementul cadavrelor. În urma mai multor ședințe de lucru cu Ministerul Sănătății Muncii și Protecției Sociale, Procuratura Generală, Inspectoratul General al Poliției s-au reevaluat o serie de acte normative (Ordinul MS nr. 722/2012, Ordinul MS, MDI, BNS nr.72/23/13 din 15.02.2006, Codul de Procedură Penală), drept urmare a fost emis Ordinul MSMPS nr.143 din 23.02.2021. Totodată, s-a reglementat această activitate printr-o serie de acte normative emise de Inspectoratul General al Poliției și Direcția Generală de Urmărire Penală. Din aceste considerente a scăzut numărul cadavrelor examinate medico-legal, în cazul morții neviolente.

Reieșind din cele relatate, în anul 2021 s-au efectuat 36712 de expertize, constatări și cercetări medico-legale, dinamica și structura fiind reflectată în tabelul 1.1.

Tabelul 1.1.

Dinamica volumului de lucru medico-legal în raport cu
statele de funcții de experți judiciari

Nr.	Anul	2019	2020	2021
	Funcții de experți judiciari medico-legali	115,75	116	116,25
1.	Examinări persoane/ documente medicale	23400	20436	20464
2.	Examinări cadavre	7936	7881	4836
3.	Expertize în comisie	243	223	207
4.	Investigații histologice	2623	2484	2942
5.	Investigații biologice	27896/ 1696	1907	1660
6.	Investigații toxicologice	7363	7251	4993
7.	Investigații medico-criminalistice	222	211	154
8.	Expertiza psihiatrică	1377	1220	1456
TOTAL		71060	41613	36712

Raportând volumul de lucru efectuat la numărul de angajați, reieșind din normativele existente la moment, inclusiv calculul microobiectelor și analizelor depline, specifice pentru laboratoarele medico-legale, observăm un volum general de lucru de 141% per instituție (tabelul 1.2), comparativ cu anul 2020 – 134%. Această creștere se explică prin creșterea complexității cercetărilor medico-legale.

Tabelul 1.2.

Volumul de lucru real îndeplinit în 2021
în raport cu normativele statelor de funcții aprobate

nr.	Obiecte de cercetare	Cercetări efectuate	Conform normativelor	Supravolum	Realizat
				Nr.	%
1.	Examinări persoane / documente medicale	20436	21275	- 839	96%
2.	Examinări cadavre	4836	4817	+ 19	100%
3.	Expertize în comisie	207	270	- 63	77%
4.	Investigații histologice	2942	2100	+ 842	140%
5.	Investigații biologice	30831	17063	+ 13768	181%
6.	Investigații toxicologice	1456	468	+ 988	311%
7.	Investigații medico-criminalistice	154	188	- 34	82%
TOTAL					141%

În așa mod, drept rezultat al revizuirii managementului cadavrelor, volumul de lucru a scăzut de la 7881 autopsii la 4836, însă au crescut volumul de cercetări de laborator, necesitând soluționarea comprehensivă a tuturor întrebărilor ordonatorilor. În tabelul 1.3 observăm o scădere semnificativă a morții neviolente, ce a scăzut sarcina asupra experților (tabelul 1.4) și a permis concentrarea lucrărilor asupra calității rapoartelor de expertiză.

Tabelul 1.3.

Structura necropsiilor realizate în cadrul
CML în anul 2021 comparativ cu anii 2019 și 2020

nr.	Categoriea morții	2019		2020		2021	
		Număr necropsii	(%)	Număr necropsii	(%)	Număr necropsii	(%)
1.	Moarte violentă	2425	30,56	2096	26,60	2040	42,19

2.	Moarte neviolentă	5230	65,90	5516	69,99	2527	52,25
3.	Nestabilită	281	3,54	269	3,41	269	5,56
	TOTAL:	7936	100	7881	100	4836	100

În tabelul 1.2. observăm o scădere a adresărilor persoanelor care este direct determinată de situația pandemică. Volumul de lucru scade și în teritoriile în care CML nu are secții medico-legale, prin accesul dificil la serviciile medico-legale, problemă alertată sistematic de organele de drept, care sunt principalii beneficiari ai CML.

În pofida faptului că s-a micșorat numărul de cercetări asupra cadavrului, într-o serie de raioane se menține ridicat volumul de lucru, în special secțiile care deserveșc 2 sau 3 raioane (tabelul 1.4).

Tabelul 1.4.

Volumul examinărilor privind persoanele și cadavrele
realizat în 2021 raportat la normative și timpul efectiv lucrat

Nr	Subdiviziunea și statele funcțiilor de experți	Cercetări cadavre		Cercetări persoane/ doc. medicale		Total reali- zat
		Număr necropsii	Realizat	Număr cerce- tări	Realizat	
		2021	%	2021	%	%
1.	Orhei – 1,5	287	239	780	130	184
2.	Florești – 1,5	14	70	196	196	133
3.	Edineț – 3,0	385	160,42	1207	100,58	130
4.	Cahul – 2,0	1284	160,5	160	100	130
5.	Cantemir – 1,5	170	141,67	670	111,67	127
6.	Nisporeni – 1,5	58	96,67	401	133,67	115
7.	Sângerei – 1,0	28	47	543	181	114
8.	Călărași – 1,5	102	85	852	142	113
9.	Bălți – 3,0	237	98,75	1498	124,83	112
10.	Cimișlia – 1,5	135	112,5	675	112,5	112
11.	Fălești – 1, 5	134	111,67	678	113	112
12.	Soroca – 1,5	110	91,67	729	121,5	107
13.	Rezina – 1,5	140	116,67	543	90,5	104
14.	Tanatologie Chișinău	1864	101	67	1	101

Nr	Subdiviziunea și statele funcțiilor de experți	Cercetări cadavre		Cercetări persoane/ doc. medicale		Total reali- zat
		Număr necropsii	Realizat	Număr cerce- tări	Realizat	
		2021	%	2021	%	
	13,0 (12,25)					
15.	Strășeni – 1,25	138	115	480	80	97
16.	Drochia – 1,25	73	73	580	116	94
17.	Criuleni – 1,5	132	110	433	72	91
18.	Comrat – 1,5	140	116,67	385	64,17	90
19.	Clinică Chișinău 4,75 (4,5)	-	-	5952	88	88
20.	Ștefan Vodă – 1,5	122	101,67	429	71,5	87
21.	Hâncești – 2,25	127	70	919	102	86
22.	Râșcani – 1,25	90	90	397	79,4	85
23.	Dondușeni – 1,0	54	67,5	378	94,5	81
24.	Glodeni – 1,5	71	59	402	67	63
25.	Anenii-Noi – 1,0	65	81,25	6	1,5	41
TOTAL CML:		4836	100,66	20464	99,77	100

Alte activități medico-legale respectă aceleași legități și cauze de evoluție, scăzând numărul de lucrări legate de persoane. Totodată, aproape s-au dublat numărul de cercetări la fața locului, așa cum s-a modificat managementul cadavrelor medico-legale (tabelul 1.5.).

Tabelul 1.5.

Alte activități medico-legale (număr de activități)

nr/o	Tipul de activitate	2018	2019	2020	2021
1	Pretinse cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant	258	458	228	217
2	Cazuri discutate la conferințe clinico-anatomice	46	40	42	27
3	Participări la judecată, audieri, etc.	427	401	286	255
4	Cercetări la fața locului	1320	1223	1057	1837

1.2. Asigurarea calității serviciilor medico-legale

În anul 2021 prin diminuarea volumului de lucru din contul scăderii numărului de autopsii nejustificate și s-a pus accent pe calitatea expertizelor medico-legale.

În așa mod, la nivelul managementului de top (director, vicedirector) s-a elaborat un Plan de efectuare a controalelor programate, dar s-au realizat și controale inopinate, reieșind din plângerile și semnalele parvenite, după cum urmează:

- secțiile tanatologie și clinică din Chișinău au fost monitorizate sistematic, pe tot parcursul anului, evaluându-se peste 200 de rapoarte de expertiză
- trimestrial au fost recenzate rapoartele eliberate de secțiile de laborator ale CML
- secțiile teritoriale au fost controlate în întregime la începutul anului, pe perioada totalizărilor, atât prin solicitarea prezentării rapoartelor de expertiză pentru anumite perioade, cât și în baza rapoartelor din arhiva electronică a CML, examinându-se peste 1600 rapoarte de expertize
- toți experții (10 persoane) care au avut cursul de perfecționare tematică pe „Documentația medico-legală” au fost supuși controlului rapoartelor de expertiză (câte 10 rapoarte de fiecare persoană, pentru diferite genuri de expertiză)
- au fost realizate 3 controale cu deplasări în teritoriu și 4 controale inopinate (unul la Bălți și 3 la psihiatria medico-legală)

În anul 2021 au fost obținute Certificat de Acreditare, eliberat de ANSP și Certificat de conformitate ISO 9001:2015, în contextul cărora s-au asigurat mai multe audituri ale condițiilor de muncă și informației documentate în toate secțiile CML.

La nivelul managementului mijlociu (șefii de secții) a fost realizate verificări continui ale rapoartelor de expertiză, pentru fiecare subdiviziune în parte.

Pe toată perioada anului 2021 a fost asigurată în 100% cazuri consultarea continuă a experților judiciari pe diferite probleme complexe de cercetare medico-legală, la toate nivelele.

Prin intermediul sistemului de management al calității și prin mecanisme administrative s-a realizat consultarea experților judiciari privind implementarea uniformă și corectă a SMC, prevederilor cadrului normativ în activitatea practică.

În urma verificărilor s-au constatat neconformități minore și s-au solicitat acțiuni de înlăturare a lor. În 3 cazuri s-au depistat greșeli neadmisibile și, la inițiativa administrației, s-au întocmit acte de corectare a greșelilor, în conformitate cu legislația în vigoare.

Prin sistematizarea neconformităților depistate s-au propus tematici pentru perfecționarea nivelului de cunoștințe.

Prin generalizarea problemelor, neajunsurilor, neconformităților în domeniul prestării serviciilor medico-legale au fost elaborate și prezentate propuneri de soluționare și diminuare a lor, cum ar fi:

- stabilirea necesităților de instruire (webinare, cursuri de educație medicală continuă (EMC) și altele)
- tematici propuse pentru EMC
- constatarea necesităților de asigurare a logisticii și infrastructurii pentru efectuarea serviciilor calitative
- propuneri privind actualizarea/modificarea procedurilor operaționale, actelor normative interne și externe

1.3. Dezvoltarea dialogului cu beneficiarii și instituțiile partenere

Pentru îmbunătățirea satisfacției beneficiarilor de serviciile prestate de CML s-au realizat următoarele acțiuni:

- s-au realizat o serie de ședințe comune cu reprezentanți ai Ministerului Sănătății, Procuraturii Generale, Inspectoratului General al Poliției, Direcției generale de Urmărire Penală, în contextul realizărilor pe subiectul managementului cadavrului, dar și altor probleme de procedură
- s-a elaborat formularul de evaluare a satisfacției beneficiarilor
- s-a lucrat la identificarea problemelor și deficiențelor în comunicare cu beneficiarii prin intermediul adresărilor, feedbackurilor din partea beneficiarilor, cu întreprinderea măsurilor de îmbunătățire, după caz
- s-a îmbunătățit comunicarea cu instituțiile partenere, inclusiv instituțiile similare de expertiză judiciară din țară

Colaboratorii CML sunt implicați în formarea inițială în domeniul medicinei legale a beneficiarilor de servicii CML (polițiștilor, juriștilor, judecătorilor și procurorilor) în cadrul căreia au fost revizuite și actualizate programele de formare, dar și au contribuit la realizarea acestora.

Pentru o mai bună comunicare cu ordonatorii expertizelor a fost elaborat un Ghidului de bune practici cu privire la dispunerea expertizelor judiciare, destinat organelor de drept (proiect susținut de PNUD, cu implicarea IRP), care la moment se află la nivel de tipografie.

S-au petrecut o serie de întâlniri cu beneficiarii (reprezentanții organului de urmărire penală) privind consultarea lor în domeniul prestării serviciilor medico-legale, cu precădere referitor la managementul cadavrelor.

Pe tot parcursul anului colaboratorii implicați au participat la lucrările consiliilor metodico-științifice de specialitate din cadrul USMF „Nicolae Testemițanu”, CNEJ.

1.4. Îmbunătățirea cadrului normativ

Pentru asigurarea unui cadru normativ adecvat privind organizarea și realizarea calitativă a serviciilor medico-legale, CML a participat la revizuirea cadrului normativ existent în domeniul expertizelor judiciare, cu elaborarea propunerilor de îmbunătățire/modificare și prezentarea acestora autorităților publice competente, inclusiv acțiuni de avizare:

- Modificarea Regulamentului Centrului de Medicină Legală (HG 58/2010) - proiect
- Modificarea art. 85, Legea 68/2016
- Modificarea art. 75, Legea 68/2016
- Modificarea Ordinului 444/2017 (Criteriile de evaluare a performanțelor experților judiciari)
- Modificarea Regulamentului de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale (Ordinul MS, nr. 199/2003)
- Elaborarea proiectului HG cu privire la aprobarea standardelor de autorizare a laboratoarelor de expertiză judiciară (Grup de lucru – Ordin MJ nr.213, din 15.12.2020)
- Examinarea proiectului de act normativ privind crearea SIA GDEJ
- Analiza cadrului normativ aferent domeniului expertizei judiciare (Grup de lucru – Ordin MJ nr.134, din 15.10.2021)
- Acțiuni participative și de consultanță în evaluarea funcționalității sistemului și domeniilor de expertiză judiciară.

În realizarea Politicilor publice bazate pe evidențe, dovezi, rezultate ale expertizelor medico-legale CML a participat în mai multe grupuri de lucru privind:

- Elaborarea proiectului Programului național de transplant pentru anii 2022-2026 (Grup de lucru – Ordin MSMPs nr.220 din 15.03.2021)
- Strategia națională de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023 și a Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea acesteia
- Proiectul Consiliului Europei „Consolidarea reformelor din sistemul penitenciar, de probațiune și de îngrijire a sănătății în instituțiile de tip închis din Republica Moldova”
- Strategiei naționale de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2018-2023 altele.

2. Suportul științifico-metodic în domeniul medicinei legale

2.1. Realizarea cercetărilor științifice în domeniul medicinei legale

Suportul științifico-metodic în cadrul CML este realizat în strânsă colaborare cu USMF „Nicolae Testemițanu”

În anul 2021 au fost finisate studiile la specializarea management, ciclu 2 ani, a Academiei de Administrare Publică și s-a obținut diploma de master în economie.

S-au realizat studii de doctorat, CML fiind ca bază clinică, pe temele „Divergențele dintre diagnosticul clinic și medico-legal în traumele mecanice” și „Tortura fizică în Republica Moldova din perspectivă medico-legală”

Au fost elaborate și publicate 30 lucrări științifice. Au fost obținute 2 inovații, 14 certificate de drepturi de autor (lista se anexează).

2.2. Elaborarea și/sau actualizarea suportului metodic de realizare a serviciilor medico-legale

Ca rezultat al generalizării practicilor de efectuare a expertizelor medico-legale au fost identificate mai multe aspecte problematice și pentru perfecționarea practicii în domeniu au fost elaborate și actualizate următoarele proceduri operaționale:

- Instrucțiunea privind răspunsul Centrului de Medicină Legală la cazurile de violență în familie, inclusiv ca formă de violență împotriva femeilor
- Examinarea medico-legală a copilului-victimă a violenței fizice și sexuale
- Documentarea fotografică digitală în medicina legală
- Protocolul clinic standardizat. Managementul clinic al cazurilor de viol
- Determinarea concentrației de etanol, metanol, propanol – 1, propanol – 2, acetonă în sânge total, urină, soluții apoase prin metoda cromatografică în faza gazoasă cu termostatare

2.3. Sistematizarea și diseminarea informațiilor privind realizările științifice și inovațiile în domeniul medicinei legale

Pentru o bună informare cu privire la activitățile științifice în domeniul medicinei legale a fost creat și gestionat Calendarul de anunțuri privind foruri științifice naționale și internaționale destinate pentru experții judiciari (22 anunțuri).

În pofida situației pandemice pe parcursul anului, în anul 2021 CML a asigurat personalul cu echipamente pentru desfășurarea online a conferințelor, meselor rotunde, simpozioanelor și alte evenimente științifice, reușind astfel organizarea următoarelor foruri științifice:

- 5 Webinare republicane ale serviciului medico-legal din RM
 - o Unele aspecte privind organizarea activității de expertiză medico-legală

- Diagnosticarea macro- și microscopică a infecției COVID-19
- Prelevarea și gestionarea probelor biologice pentru cercetările toxicologice și medico-criminalistice
- Prelevarea și gestionarea probelor biologice pentru cercetările histologice, sero-citologice și genetice
- Probleme stringente ale traumatologiei medico-legale și psihiatriei judiciare
- Al III-lea Congres Internațional al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 70 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală

Tot prin această asigurare eficientă colaboratorii CML au reușit să se conecteze online la 27 foruri științifice, inclusiv cu comunicare, organizate de partenerii din țară și de peste hotarele ei.

Din activitățile științifico-practice, inclusiv cu participare fizică, de colaborare cu instituții similare pot fi enumerate:

- Organizarea cercetărilor inter-laboratoare
- Realizarea testelor naționale și internaționale de competență
- Participare în calitate de membru la organizații/rețele de profil, societăți științifice, care includ instituții similare
- Coordonarea și evaluarea tezelor de licență / master / doctor / doctor habilitat

Centrul de Medicină Legală deține și gestionează unica bibliotecă din Republica Moldova în domeniul medicinei legale, înregistrând următoarele activități:

- Achiziționarea abonamentelor la reviste științifice (1)
- Crearea bazei de date electronice
- Obținerea titlurilor bibliografice noi (62 titluri în cadrul proiectului A2J)
- Marcarea și clasificarea titlurilor bibliografice
- Includerea titlurilor bibliografice în baza de date

3. Realizarea managementului organizațional

3.1. Realizarea funcțiilor manageriale: planificare, organizare, control, raportare

Începând cu anul 2021 au fost incluse o serie de abordări noi și metodice în ce privește managementul organizațional.

A fost elaborat un plan principal nou de activitate a CML, având la bază indicatorii de produs pentru fiecare din activitățile și acțiunile propuse în anul de gestiune, dar și termenii de realizare, responsabili de activități. Planul de activitate a fost structurat reieșind din cadrul de activități ale CML, domenii, subdomenii, definindu-se obiectivele operaționale, rezultatele așteptate, indicatorii de rezultat.

Au fost elaborate în baza Planului de activitate 2021 al CML planurilor de activitate pentru fiecare subdiviziune.

S-au realizat o serie de activități în elaborarea Strategiei de dezvoltare a CML pentru anii 2022 – 2024 și a Planului de acțiuni privind realizarea acesteia.

Au fost revizuite regulamentele de organizare și funcționare ale CML și ale subdiviziunilor în parte.

A fost elaborată și aprobată procedura privind monitorizarea, controlul și raportarea activității, la nivel de CML și la nivel de subdiviziuni, în cadrul SM EN ISO 9000:2016 (PSM 9.1.3).

S-a monitorizat procesul de implementare a planurilor de activitate 2021 la nivel de subdiviziuni și la nivel de CML.

Planul de activitate al CML pentru anul 2021 a fost unul voluminos, parțial cu unele activități strategice și nu a fost posibil de realizat în întregime, așa cum s-a propus un volum mare de activități, inclusiv obținerea Certificatelor de conformitate a sistemului de management al calității ISO 9001 și 17025.

3.2. Managementul resurselor umane

Pentru anul 2021 conform schemei de încadrare au fost aprobate 324,25 funcții, după cum urmează:

- medici – 128,75;
- personal medical mediu – 72;
- personal medical inferior – 101,0 ;
- alt personal administrativ-gospodăresc –22,5 unități.

Funcții efectiv ocupate la momentul raportării - 283,75 funcții, (40,5 funcții fiind sub moratoriu), angajate sunt 214 persoane fizice (inclusiv 24 persoane fizice prin cumul extern). Situația la finele anului 2021 este reprezentată în tabelul 3.1.

Tabelul 3.1.

Resursele umane ale Centrului de Medicină Legală
(finele anului 2021)

Funcții	Scriptic	Ocupate	Persoane fizice	Femei	Bărbați	Pensionari	
						F	B
Personal medical superior	128,75	105,75	81	22	59	4	8
Personal medical mediu	72	68,25	43	37	6	12	1
Registratori medicali	24,5	24,5	19	19	0	3	0
Personal inferior	76,5	62,75	48	32	16	21	3
Alt personal	22,5	22,5	21	9	12	2	2
Total	324,5	283,75	214	119	95	41	13

Fluctuația de personal a constituit 10,7%, iar raportul de angajați, față de eliberați – 95,7%, iar după cum vedem în tabelul (tabelul 3.2) ce urmează raportul angajați/eliberați al medicilor legiști reprezintă 20% - o situație destul de alarmantă.

Tabelul 3.2

Fluctuația de personal al CML

Funcții	Angajați	Demisionați	Raportul %
Experți judiciari medico-legali	1	5	20
Personal medical mediu	4	4	100
Personal inferior	12	9	133
Alt personal	5	5	100
Total	22	23	95,7

Centrul de Medicină Legală se confruntă cu o lipsă considerabilă de medici legiști, specialiști care se pregătesc în decurs de nouă ani de studii universitare și postuniversitare. Așa cum CML este o instituție republicană, cu secții teritoriale în raioanele și municipiile țării, din cauza lipsei medicilor legiști într-o serie de raioane secțiile teritoriale nu funcționează, cum ar fi: Briceni, Ocnița, Șoldănești, Sângerei, Ungheni, Telenești, Leova, Căușeni, Basarabeasca, Ceadâr-Lunga, Taraclia, Vulcănești, iar în mai multe raioane (Dondușeni, Râșcani, Edineț, Drochia, Fălești, Nisporeni, Hâncești) medicii legiști sunt pensionari și este riscul închiderii secțiilor din motivul pensionării, așa cum s-a întâmplat anul curent cu Secția medico-legală Sângerei.

În așa mod, Centrul de Medicină Legală este în incapacitate de deservire uniformă a populației cu servicii medico-legale, servicii necesare în majoritatea crimelor îndreptate împotriva vieții, sănătății și demnității populației.

Organele de drept (poliția și procuratura din Telenești, Cahul, Căușeni, Ungheni, UTAG și altele) au alertat de mai multe ori această problemă, dar și faptul că din cauza lipsei medicului legist în teritoriu devin imposibile examinarea mai multor crime, prin lipsa medicului legist la fața locului, refuzul sau imposibilitatea victimelor diferitor forme de violență de a se deplasa pentru examinare medico-legală în secțiile medico-legale învecinate, în special păturile vulnerabile ale populației.

Situația s-a creat în primul rând din cauza diferențierii în sens negativ a salariilor medicilor legiști și lucrătorilor medicali ai CML, față de alte specialități medicale. Sistemul bugetar de salarizare a medicilor-legiști, prin imperfecțiunile sale, determină salarii mai mici ale angajaților CML, iar instituția devine necompetitivă pe piața muncii. Spre exemplu, în ultimii ani nu este solicitată specialitatea medicina legală la admiterea în rezidențiat, iar o serie de rezidenți admiși părăsesc specialitatea.

Această problemă a fost ridicată de nenumărate ori față de autoritățile publice centrale, problemă care a fost rezolvată parțial și neeficient.

Centrul de medicină legală a depus eforturi privind orientarea profesională și a organizat mai multe activități de vizibilitate instituțională, de promovare a imaginii CML și a specialității de medic legist:

- Lecție deschisă online cu ocazia zilei profesionale a expertului judiciar
- Prezentare și promovare a serviciului de medicină legală pe social-media
- Promovare TV a medicinei legale
- Promovarea CML prin activism social

3.3. Managementul financiar

Bugetul anului 2021 a fost planificat reieșind din analiza executării bugetului în ultimii 2-3 ani și estimarea resurselor necesare pentru anii următori.

În anul 2021 bugetul Centrului de Medicină Legală a fost aprobat cu – 50744,6 mii lei, după rectificatul bugetului de stat el a fost majorat cu 5346,6 mii lei, fiind precizat în mărime de – 56091,2 mii lei.

De menționat, că în Proiectul de buget înaintat de CML s-a luat în calcul sporul cu caracter specific în mărime de 60% pentru toți lucrătorii medicali ai instituției, inclusiv medicii legiști, conform Legii 270/2018, constituind 47233,33 mii lei, inclusiv contribuțiile sociale, însă a fost aprobat un buget de 36417,8 mii lei, așa cum există confuzii legislative la moment, creând un deficit în conturile de retribuire a muncii în valoare de 10815,53 mii lei.

CML a solicitat de nenumărate ori majorarea alocațiilor la acest capitol (retribuirea muncii), însă s-au oferit rectificări fragmentat și insuficient, menținând instituția în deficit de buget pe tot parcursul anului, din care cauză nu a fost posibilă motivarea financiară a angajaților, conform legislației în vigoare, din eventualele economii acumulate.

Cu atât mai mult, din același motiv, instituția nu a reușit să-și onoreze obligațiunile de retribuire a muncii, în volumul prevăzut de legislație, în sumă de 2451 mii lei, dintre care 1300 mii – sporul cu caracter specific și 1151 mii lei premia anuală.

Bugetul instituției în anul de referință a fost valorificat în proporție de 93% și respectiv bugetul executat a constituit – 52169,6 mii lei, care examinat prin prisma surselor de venit se constată (figura 3.1):

- finanțare de la bugetul de stat – 27967,1 mii lei (cod Eco 149800);
- venituri de la prestarea serviciilor cu plată și locațiune - 24202,5 mii lei, dintre care:
 - o Cod Eco 142310 „Încasări de la prestarea serviciilor cu plată” - 24087,3 mii lei;
 - o Cod Eco 142320 „Plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public” - 115,2 mii lei.

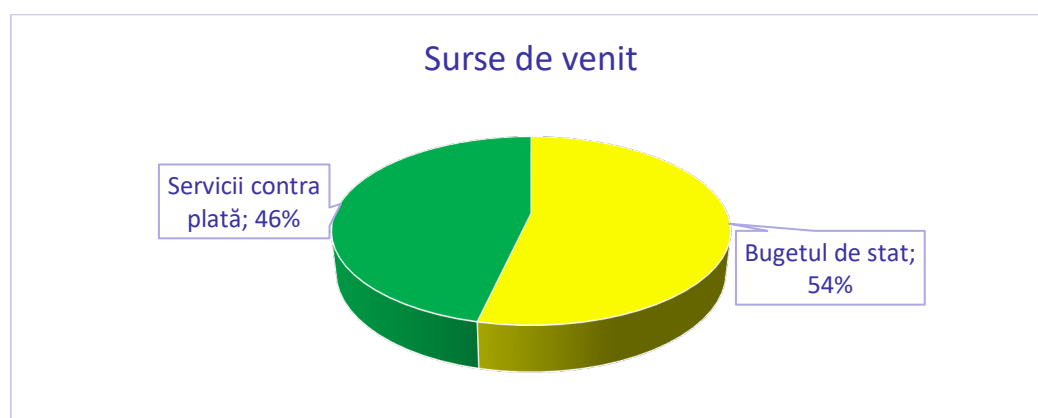

Figura 3.1. Ponderea surselor de venit ale CML

În anul 2021, planul precizat la veniturile din prestarea serviciilor cu plată și comodat a fost de 24412,0 mii lei, executate venituri din prestarea serviciilor cu plată – 24202,5 mii lei, de unde rezultă executarea planului anual, la prestarea serviciilor cu plată, **în mărime de - 99,1% .**

Pe perioada raportată, s-au înregistrat Venituri efective cu titlu gratuit și din donații în valoare sumară de **335,7 mii lei**, după cum urmează:

- Centrul National de Transfuzie a sângelui – 6,4 mii lei (ser standard ABO)
- ANSP– 1,5 mii lei (certificate medicale constatatoare ale decesului)
- Persoană fizică – 274 mii lei (bust academician Gh. Baci)
- PNUD Moldova – 47,6 mii lei (reactivi de diagnosticare, obiecte de cancelarie)
- Venituri din realizarea metalului uzat, maculaturii, casărilor – 6,2 mii lei

Cum s-a menționat anterior, bugetul executat a constituit 52169,6 mii lei și reprezintă structura prezentată în tabelul 3.3, iar evoluția comparativă cu anul 2020 - tabelul 3.4.

Tabelul 3.3.

Structura bugetului executat în anul 2021

Indicatori	Clasificația economică	Executat (mii lei)	Proporția din totalul cheltuielilor în anul 2021
Retribuirea muncii angajaților	211	32130,6	61,6%
Contribuții și prime de asigurări obligatorii	212	9289,2	17,8%
Bunuri și servicii	220	3598,6	6,9%
Prestații sociale	270	253	0,5%
Procurări de active nefinanciare	300	6875,3	13,25%
Total	x	52146,7	100%

După cum observăm, mijloacele financiare alocate în anul 2021 Centrului de Medicina au fost destinate preponderent retribuirii muncii, constituind în valoare sumară 41419,8 mii lei sau 79,4% din structura cheltuielilor.

În acest mod se conturează importanța resurselor umane în desfășurarea proceselor instituționale.

Tabelul 3.4.

Evoluția cheltuielilor CML în perioada 2020-2021

Denumirea cheltuielilor	K6	anul 2020		anul 2021	
		Mii lei	%	Mii lei	%
Retribuirea muncii angajaților	211	26509,5	65	32130,6	61,6
Contribuții și prime de asigurări obligatorii	212	7289,9	17,9	9289,2	17,8
Bunuri și servicii	220	3406,7	8,4	3598,6	6,9
Prestații sociale	270	383,6	0,9	253	0,5
Procurări de active nefinanciare	300	3201,3	7,8	6875,3	13,2
Total	x	40791,1	100	52146,7	100

Majorarea cheltuielilor pentru anul 2021 a fost determinată atât de introducerea prevederilor legislative (Legea 270/2018, art.17, C)) privitor la sporul specific pentru personalul medical, cât și eficientizarea achizițiilor, care au fost realizate în proporție de 100%

Dacă revenim la executarea bugetului observăm, că în anul 2021, neexecutarea alocațiilor bugetare au constituit 7% sau **3921,6 mii lei** din următoarele motive:

- Instituția este angajată într-un proiect bianual (2021-2022) de eficientizare energetică, iar agentul economic a informat CML că nu-și poate onora angajamentele din cauza crizei economice și scumpirii unor materiale de construcție, cu un sold al alocațiilor neexecutate - **2807,3 mii lei**
- Neexecutarea alocațiilor pentru anul 2021 preconizate proiectului nominalizat a generat o serie de economii din contul energiei electrice, apei și canalizării, serviciilor de reparații curente: soldul alocațiilor neexecutate - **243,1 mii lei**,
- Procurarea uneltelor și sculelor, inventarului de producere și gospodăresc: soldul neexecutat de – **89,1 mii lei**, din cauza ponderilor prioritare
- Procurarea pieselor de schimb: soldul alocațiilor neexecutate - **12,8 mii lei**, din cauza pandemiei (COVID-19) a scăzut numărul de solicitări (de ședințe de judecată, deplasări, etc.) și respectiv a utilizării automobilelor de serviciu, scăzând necesitățile de întreținere tehnică a automobilelor
- Procurarea medicamentelor și materialelor sanitare: soldul alocațiilor neexecutate - **129,2 mii lei**, din cauza agenților economici care nu au putut să-și onoreze integral angajamentele, în mare măsură din cauza pandemiei
- Procurarea accesoriilor de pat, îmbrăcăminte, încălțăminte: soldul alocațiilor neexecutate – **141,3 mii lei**, din cauza ponderilor prioritare
- Procurarea altor materiale: soldul alocațiilor neexecutate – **14,7 mii lei**, din cauza ponderilor prioritare
- Servicii informaționale: soldul alocațiilor neexecutate - **23,8 mii lei**, destinate preponderent pilotării proiectului SIA GDEJ, care s-a tergiversat și prelungit pentru anul 2022
- Servicii de locațiune: soldul alocațiilor neexecutate - **37,4 mii lei**, din cauza închiderii secției medico-legale din Sângerei (demisionare expertului), tergiversării redeschiderii secției medico-legale Anenii Noi și alte ajustări contractuale
- Formare profesională: soldul alocațiilor neexecutate - **14,6 mii lei**, o parte din cheltuieli au fost suportate de parteneri (PNUD, CDF, IRP), o parte nu au fost realizate din cauza demisionării experților, anulării unor instruiri din cauza pandemiei

- Deplasări de serviciu în interiorul țării: soldul alocațiilor neexecutate – **21,3 mii lei**, reducerea necesităților din cauza pandemiei
- Servicii medicale: soldul neexecutat de **148,8 mii lei**, se datorează scăderii numărului de persoane arestate și nearestate ce necesită expertiză psihiatrico-legală și neexecutării în întregime a contractului nr. 13-SR din 14.01.2021 cu privire la achiziționarea serviciilor spitalicești și conexe
- Servicii de paza: soldul alocațiilor neexecutate - **33,3 mii lei**, se datorează faptului că în anul 2021 a fost închisă SMLR Sângerei, și faptului că, din cauza efectuării lucrărilor de reparație în IMSP SR Anenii Noi, redeschiderea SMLR Anenii Noi a fost amânată pentru anul 2022
- Servicii neatribuite altor alineate: soldul neexecutat de – **289,5 mii lei**, deoarece urmare a demarării lucrărilor de reconstrucție a fațadei clădirii CML, a fost planificată achiziționarea serviciilor de montare-demontare și deservire a climatizoarelor de pe suprafața clădirii de la codul dat, însă conform recomandărilor primite de la angajații Trezoreriei, serviciile menționate au fost înregistrate de la alt cod ECO 222500 – Servicii de reparații curente.

3.4. Managementul logistic și al infrastructurii

Managementul logistic și al infrastructurii a avut drept obiectiv operațional îmbunătățirea managementului logistic și al infrastructurii, optând pentru necesități instituționale asigurate cu mijloace tehnice, echipament și consumabile; servicii medico-legale prestate fără întreruperi din cauza aspectelor logistice și personal satisfăcut de mediul fizic la locul de muncă.

Pentru obținerea rezultatelor propuse au fost înregistrați următorii indicatori:

- au fost elaborate și aprobate două proceduri operaționale privind organizarea achizițiilor publice, în conformitate cu legislația în vigoare
- analiza Notelor de solicitare privind asigurarea cu mijloace tehnice a subdiviziunilor, cu infrastructura necesară și includerea lor în proiectul planului de achiziții în propunerile de buget
- ajustarea și aprobarea planului de achiziții pentru anul 2022, conform devizului de cheltuieli aprobat, publicat pe pagina Web a instituției (<http://medicina-legala.md/ro/achizitii/>)

Planului de achiziții pentru 2021 realizat 100%, din totalul de 46 achiziții publice realizate total:

- 41 achiziții de mică valoare
- 3 achiziții prin cererea ofertelor de preț
- 2 achiziții prin negocieri fără publicare

Din totalul de achiziții nu s-au înregistrat sau identificat neconformități. Au fost întocmite și prezentate Rapoarte privind monitorizarea și realizarea Planului de achiziții.

3.5. Managementul informațiilor

Centrul de Medicină Legală este o instituție cu acoperire republicană, ceea ce creează dificultăți de control al informațiilor, în special cele ce țin de activitatea expertală. În așa mod, în colaborare cu PNUD în cadrul proiectului „A2J” CML a participat în procesul de proiectare și analiză a conceptului tehnic a sistemului informațional privind gestionarea dosarelor de expertiză judiciară (SIA GDEJ).

Drept rezultat, se preconizează lansarea SIA GDEJ în anul 2022, care va facilita mult gestionarea dosarelor de expertiză, cu impact asupra calității serviciilor medico-legale atât pe termen scurt, cât și pe termen lung.

3.6. Managementul comunicării

Managementul comunicării este o activitate inovativă în planul de activitate al instituției. În perioada anului 2021 s-au întreprins măsuri de îmbunătățire a comunicării interne și externe în cadrul CML.

S-a implementat pe larg comunicarea online (ședințele de serviciu) atât la nivel managerial (ședințe de lucru online, volante săptămânale online), cât și la nivel de executare (webinare republicane cu caracter științific și metodic).

S-au realizat instruirii ale managerilor și personalului în cadrul proiectului „A2J” cu tematica:

- Discurs public și abilități de prezentare
- Managementul comunicării de criză
- Inteligența emoțională și managementul stresului
- Comunicarea mediatică (pregătirea pentru interviuri TV și apariții mediatice), cu simulări practice
- Comunicarea publică, promovare și asigurarea vizibilității în companii de comunicare
- Comunicarea online, promovare și asigurarea vizibilității pe rețelele sociale

În colaborare cu UPSC a fost examinat/anchetat climatului psihologic organizațional a 57 angajați, inclusiv sindromul de Burnout, stresul la locul de muncă, stilul de conducere și altele.

A fost creat registrul electronic al petițiilor, iar în cazurile mai dificile, adresări repetate s-au creat 7 dosare administrative, care au permis examinarea profundă a petițiilor.

Centrul de Medicină Legală a fost deschis pe toată perioada anului pentru asigurarea audierii cetățenilor, în pofida situației pandemice Covid-19, inclusiv audierea neprogramată a cazurilor de urgență.

Au fost realizate măsuri de îmbunătățire a comunicării externe a CML:

- Au fost instruiți și desemnați responsabil pentru acțiunile de comunicare externă
- Au fost pregătite și prezentate informații publicului și reprezentanților massmedia, inclusiv cu suportul PNUD privitor la specificul activității serviciului, cu scop de îmbunătățire a vizibilității și creșterii încrederii față de CML (activități realizate, performanțele CML, colaborarea cu beneficiarii și partenerii, lecții deschise și activități de informare/promovare), publicate pe pagina FB a instituției, partenerilor și pe portalurile de știri (jurnaltv.md, sputnik.md, stiri.tvr.ro, cotidianul.md).
- Au fost realizate mai multe ședințe în colaborare cu PNUD privitor la re-designul paginii WEB a instituției, și s-a decis la conformarea cerințelor noi ale STISC, cu începerea activităților de design a paginii WEB, începând cu luna martie 2022.

Transparența instituțională a CML a fost menținută prin publicarea tuturor informațiilor de interes public pe pagina WEB a instituției.

A fost monitorizată presa (massmedia) privind reflectarea activității CML și nu s-au înregistrat apariții cu conotație negativă.

3.7. Managementul calității

În societatea contemporană termenul de calitate nu este străin și nu putem vorbi despre capabilitatea instituției de a furniza consecvent servicii care să satisfacă cerințele clientului și cerințele reglementărilor aplicabile fără un sistem de management al calității.

În anul 2021 Centrul de Medicină legală și-a pus ambiția de elaborare și revizuire a Planului de creare și dezvoltare a SMC, definitivarea Sistemului de management al calității în CML conform standardelor ISO 9001:2015 și 17025:2018, cu obținerea certificatelor de conformitate.

Sistemul de management al calității este unul mai puțin cunoscut și implementat în domeniul public, fapt care creează dificultăți de dezvoltare a SMC sub mai multe aspecte, principalele fiind cel financiar și al resurselor umane.

Aspectul financiar a fost posibil de depășit cu suportul PNUD și proiectului „A2J”, inclusiv activități de instruire a personalului.

Rezumând rezultatele obținute pe domeniul Managementului calității pot fi enumerate următoarele:

- obținut Certificat de conformitate a sistemului de management al calității SM SR EN ISO 9001:2015, eliberat de Organismul de certificare a sistemelor de management cu nr. SIMCERT – 048C, din 28.12.2021 (figura 3.2)
- definitivat SMC ISO 17025 pentru secția Toxicologie medico-legală și inițiată procedura de certificare
- menținerea Nomenclatoarelor documentelor externe (NDE 7.5) și interne (NDI 7.5)

- difuzarea documentației ISO pe platformă electronică a informațiilor documentate ale sistemului de management al calității și instruirea/familiarizarea permanentă a personalului CML privind aplicarea SMC în practica de lucru
- îmbunătățirea bibliotecilor de masă și spectrale
- realizarea testelor internaționale de competență (Proficiency Testing)
- dezvoltarea ISO 17025 pentru secția Biologie medico-legală și laboratorul genetic
- au fost instruiți 5 persoane în cadrul a 7 cursuri tematice SMC ISO – 35 certificate de instruire ISO
- proceduri generale, proceduri ale sistemului de management, instrucțiuni aprobate și implementate (16 proceduri al SMC aprobate și plasate pe platforma electronică; 18 PG aprobate în secția Toxicologie medico-legală, 4 PG aprobate în secția Biologie medico-legală)
- elaborate și plasate pe platforma electronică a SMC a CML și menținute: Nomenclatorul documentelor externe (NDE 7.5), Nomenclatorul documentelor interne (NDI 7.5), Lista documentelor SMC
- acțiuni de tratare a riscurilor și oportunităților
- auditarea internă și externă ISO
- efectuat Control Intern Managerial, raportul prezentat MSMPS la 01.02.2021

Figura 3.2. Certificatul de conformitate ISO 9001:2015

Concluzii

1. În anul 2021 au fost realizate 40393 de expertize, constatări și cercetări medico-legale, iar raportând numărul de examinări la normativele existente, observăm o depășire cu 41% a volumului de lucru îndeplinit, general, per instituție.
2. Se atestă o scădere a numărului de cadavre cercetate, urmare a intervențiilor privind managementul cadavrului, dar este o creștere a cercetărilor de laborator, reieșind din complexitatea cazurilor.
3. În pofida diminuării fluxului de moarte non-violentă, unele secții teritoriale (Orhei, Edineț, Bălți, Cahul Chișinău) înregistrează în continuare un volum de lucru de peste 115-150%, cu precădere în teritoriile în care sunt mai multe raioane spre deservire.
4. Se constată o creștere a ponderii morții violente de la 26,6% în anul 2020 la 42,19% în anul 2021, din contul scăderii numărului de cazuri de moarte non-violentă, ce reprezintă un indicator pozitiv.
5. Activitatea CML a fost asigurată de 283,75 funcții, dintre care ¼ persoane fizice, o bună parte fiind angajați prin cumul până la 1,5 salarii, fiindcă CML se confruntă cu o criză a resurselor umane, chiar și așa 37% de funcții de experți nu pot fi acoperite. În anul 2021 raportul dintre medicii legiști angajați și eliberați a constituit 20%.
6. Se constată o creștere a calității serviciilor medico-legale, diminuându-se volumul de lucru și sarcina asupra experților cu activitate tanatologică. În majoritatea teritoriilor s-au obținut termeni rezonabili de finisare a expertizelor.
7. În 2021 CML a dus o politică de promovare instituțională destul de activă, prin lecție deschisă online, vizibilitate pe social-media, TV și altele.
8. CML a dezvoltat și menținut un dialog constructiv cu beneficiarii și instituțiile partenere.
9. În 2021 CML s-a angajat în mai multe activități de îmbunătățire și dezvoltare instituțională cu suportul PNUD, IRP, CDF, Invento și alții, prin intermediul proiectului „A2J”.
10. Instituția noastră a fost angajată în mai multe exerciții de revizuire a cadrului normativ, ce vizează activitatea domeniului de medicină legală, dar și de realizarea a politicilor publice.
11. Centrul de Medicină Legală s-a adaptat eficient la condițiile pandemice, a dotat colaboratorii cu echipamente de comunicare online și s-au reușit organizarea a unui Congres Internațional, 5 webinare tematice, au fost publicate 30 lucrări științifice, s-a asigurat suportul metodic, sistematizarea și diseminarea informațiilor științifico-metodice, activități de formare continuă și altele.
12. Biblioteca medico-legală a CML a obținut alte 62 titluri noi prin intermediul proiectului „A2J”, susținut de PNUD, finanțat de Guvernul Suediei.
13. CML a reușit în anul 2021 o serie de abordări noi și metodice în ce privește managementul organizațional, inclusiv instruire în domeniul managementului ale managerilor de top și mijlocii.

14. În anul 2021 bugetul precizat al CML a constituit 56091,2 mii lei, care a fost executate în proporție de 93%, neexecutându-se unele lucrări contractate, chiar dacă planul de achiziții a fost realizat 100%.
15. Planul precizat de prestare a serviciilor cu plată a fost realizat în proporție de 99,1% (24202,5 mii lei)
16. CML a beneficiat în anul 2021 de Venituri efective cu titlu gratuit și din donații în valoare sumară de 335,7 mii lei.
17. 79,4 din cheltuielile instituției au fost destinate retribuirii muncii, inclusiv taxele aferente.
18. În 2021 CML a dezvoltat managementul comunicării interne și externe, inclusiv prin instruirii tematice.
19. În anul 2021 CML în premieră a obținut Certificat de conformitate ISO 9001:2015, care v-a asigura și crește calitatea activității instituționale, a finisat dosarul de acreditare pentru ISO 17025:2018 a laboratorului toxicologie medico-legală și a avut în derulare alte 2 standarde ISO 17025 pentru cercetări biologice și ADN.
20. A fost reînnoit Certificatul de Acreditare ANSP, inclusiv toate pregătirile și auditurile.

Obiective 2022

Obiectivul principal pentru anul 2022 continuă a fi îmbunătățirea calității serviciilor medico-legale, termenilor de efectuare a expertizelor și asigurarea expertizelor medico-legale cu cadru normativ și suport științifico-metodic în domeniu ce ar garanta expertize medico-legale pertinente.

Îmbunătățirea dialogului cu beneficiarii și instituțiile partenere, ce va asigura o colaborare durabilă cu beneficiarii și instituțiile partenere, dar și beneficiari satisfăcuți de serviciile medico-legale oferite de CML

Cu suportul autorităților centrale se vor propune soluții de rezolvare a crizei resurselor umane în CML. Resursele umane reprezintă fondul de bază al expertizelor judiciare și formarea inițială, continuă a expertizelor judiciare, dezvoltarea profesională a lor și a personalului conex trebuie să reprezinte un obiectiv principal al fiecărei instituții de expertiză. Doar prin expertize medico-legale se asigură înfăptuirea justiției în cazurile de violare a vieții, sănătății și demnității persoanei.

Dezvoltarea proiectelor de eficientizare energetică și de îmbunătățire a condițiilor de muncă pentru angajații CML, dar și a condițiilor de deservire a populației.

O altă necesitate de dezvoltare a CML este direcționată spre perfecționarea cadrului normativ în domeniu, care la moment are mai multe imperfecțiuni.

Dezvoltarea continuă a suportului științifico-metodic, care ar asigura calitatea, veridicitatea, credibilitatea și recunoașterea rezultatelor expertizelor medico-legale.

Asigurarea uniformității și calității expertizelor prin îmbunătățirea proceselor operaționale de realizare a expertizelor medico-legale, punând la dispoziția executorilor de expertize proceduri operaționale, ghiduri, instrucțiuni, regulamente, standarde și altele.

Sporirea performanței și imaginii instituționale printr-un sistem de management organizațional – sistem care urmează a fi fortificat, bazat pe principii teoretice, științifico-practice și metodice.

Ascensiunea dinamismului planificării și utilizării resurselor financiare, cu o bună funcționare a instituției și utilizarea efectivă și eficientă a banilor publici.

Asigurarea necesităților instituționale cu mijloace tehnice, echipament, consumabile, ce fa oferi o garanție de prestare a serviciilor medico-legale fără întreruperi.

Îmbunătățirea proceselor de comunicare internă și externă a CML.

Dezvoltarea și implementarea SIA GDEJ, cu suportul PNUD.

Continuarea activităților de fortificare a serviciului în cadrul proiectului „Consolidarea eficienței și a accesului la justiție în Moldova”.

Dezvoltarea și extinderea sistemului de management al calității în CML, cu obținerea certificatelor de conformitate ISO 17025 și ISO 17020.

Anexe

Lista publicațiilor realizate în anul 2021:

- Bondarev, A.; Pădure A. Causes of discrepancies between clinical and medico-legal diagnosis. În: Rechtsmedizin, Band 31, Heft 4, 2021: Abstracts of the 100th Annual Congress of the German Society of Legal Medicine. Jahrestagung der DGRM, p. 373. ISSN 1434-5196.
- Bondarev, A.; Pădure, A. Medico-legal aspects of in-hospital mortality in the Republic of Moldova. Cluj Conference of Forensic Medicine 4th edition. Cluj-Napoca, România. 2021, September 30 - October 3.
- Cadociniov, O.; Gherasim, A.; Mocanu, V.; Botezatu, M. Determinarea etilenglicolului în sânge total prin metoda GC-MS fără procedură de extracție. In: Culegere de articole al III-lea Congres Internațional al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 70 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală. Chișinău, 2021, 8 Octombrie, p. 63-67. SBN 978-9975-87-878-4
- Chianu, V.; Odovenco, V.; Reznice, I.; Serbulenco, A. Aplicarea metodei imunohistochemice în stabilirea vechimii leziunilor traumatiche. In: Culegere de articole al III-lea Congres Internațional al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 70 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală. Chișinău, 2021, 8 Octombrie, p. 50-54. ISBN 978-9975-87-878-4.
- Cuvșinov, I.; Pădure, A. Impactul modificărilor legislației procesual-penale asupra structurii expertizelor medico-legale în comisie. In: Culegere de articole al III-lea Congres Internațional al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 70 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală. Chișinău, 2021, 8 Octombrie, p. 17-20. ISBN 978-9975-87-878-4.
- Frunze, L.; Pădure, A. Eutanasia în aspect etic și legal. In: Culegere de articole al III-lea Congres Internațional al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 70 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală. Chișinău, 2021, 8 Octombrie, p. 96-99. ISBN 978-9975-87-878-4.
- Frunze, L.; Pădure, A. Euthanasia in contemporary society (Abordarea eutanasiei în societatea contemporană). In: Conferința „Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță”. Chișinău, Moldova, 2021, p. 103 ISBN: 978-9975-82-223-7
- Habașescu, A.; Hariton, M.; Tertîșnii, A.; Capcelea, V. Valoarea probatorie a raportului de expertiză judiciară. In: Culegere de articole al III-lea Congres Internațional al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 70 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală. Chișinău, 2021, 8 Octombrie, p. 106-109. ISBN 978-9975-87-878-4.
- Lungu, E.; Covata, S.; Serbulenco, A. Frecvența și structura traumatismelor de transport în municipiul Chișinău. In: Culegere de articole al III-lea Congres Internațional al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 70 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală. Chișinău, 2021, 8 Octombrie, p. 22-25. ISBN 978-9975-87-878-4.
- Lungu, E.; Șarpe, V.; Tighineanu, S.; Tighineanu, E. Characteristics of lethal traumas due to falling from height. In: Culegere de articole al III-lea Congres Internațional al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 70 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală. Chișinău, 2021, 8 Octombrie, p. 29-30. ISBN 978-9975-87-878-4.
- Odovenco, V.; Șarpe, V.; Lungu, E.; Verdeș, I. Particularitățile morfologice macro-microscopice ale traumelor vertebro-medulare. In: Culegere de articole al III-lea Congres Internațional al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 70 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală. Chișinău, 2021, 8 Octombrie, p. 26-28. ISBN 978-9975-87-878-4.
- Pădure A. Domestic and gender-based violence (training manual). Chișinău: S. n., 2022 (Bons Offices), 2022, 176p. ISBN 978-9975-87-922-4.
- Pădure A. Violența în familie și în baza de gen (suport de curs). Chișinău: S. n., 2022 (Bons Offices), 2022, 179p. ISBN 978-9975-87-921-7.

- Pădure A. Насилие в семье и гендерное насилие (учебное пособие). Кишинэу: Б. и., 2022 (Bons Offices), 187с. ISBN 78-9975-87-923-1.
- Pădure A., Luchin L., Mokaniuk O. Documentarea fotografică digitală în medicina legală
- Pădure, A. Actualități privind evaluarea calității asistenței medicale după date medico-legale. Studia Universitatis Moldaviae (seria Științe sociale), 2021, 8(148), 24-30. ISSN 1814-3199.
- Pădure, A. Colectivul catedrei Medicină legală la 75 ani de la fondarea alma mater. In: Culegere de articole al III-lea Congres Internațional al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 70 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală. Chișinău, 2021, 8 Octombrie, p. 13-16. ISBN 978-9975-87-878-4.
- Pădure, A. Violența în familie și în baza de gen (suport metodic). Chișinău: S. n., 2022 (Bons Offices), 2021, 112p. ISBN 978-9975-87-913-2.
- Pădure, A.; Glavan, P. Exercițarea fără drept a profesiei de medic. Aspecte juridice și etice. In: Culegere de articole al III-lea Congres Internațional al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 70 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală. Chișinău, 2021, 8 Octombrie, p. 92-95. ISBN 978-9975-87-878-4.
- Pădure, A.; Sadovei, N.; Chisari-Rurak, A.; Novac, T.; Guceac, I.; Soțchi, I. Utilizarea chestionarului privind colectarea datelor referitoare la deficiențele medicale – PROTAMED. Certificat de inovator nr.5859; 29.09.2021
- Pădure, A.; Bondarev, A. Leziunile iatrogene în calitate de cauză a morții pacienților. În: Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare: științe juridice și economice”. Chișinău, 2021, 10-11 noiembrie, p. 270-273. ISBN 978-9975-152-48-8.
- Sadovei N.; Pădure A.; Chisari-Rurak A.; Novac T.; Guceac I.; Soțchi I. Instrumentar de determinare a gradului referențial de protecție a drepturilor pacientului în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală. Certificat seria O, nr.6908 din 17.05.2021 Managementul efektiv al resurselor umane va fi orientat în mai multe direcții de îmbunătățire, cu roluri și responsabilități la nivel de subdiviziuni și funcții clar definite, competențe profesionale, dar și de satisfacție sporită a angajaților la locul de muncă.
- Savin, Gh., Cornea, V., Baca, I., Tofan, S., Bîrsa, E. Grapevine genetic resources as breeding components in improving the assortment. In: XIth International Congress of Geneticists and Breeders from the Republic of Moldova: Abstract Book, June 15-16, 2021, Chisinau. – Ch.: S.n., 2021 (CEP USM), p.49. ISBN 978-9975-152-13-6
- Serbulenco, A.; Ursu, M. Particularitățile medico-legale ale intoxicațiilor cu substanțe psihoactive noi. În: Scientific Collection „InterConf” (42) with the Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference «Theory and Practice of Science: Key Aspects», Rome, Italy, 19-20.02.2021. p. 789-795. ISBN 978-88-32012-34-7.
- Șarpe, V. Centrul de Medicină Legală la 70 ani. In: Culegere de articole al III-lea Congres Internațional al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 70 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală. Chișinău, 2021, 8 Octombrie, p. 10-12. ISBN 978-9975-87-878-4.
- Șarpe, V.; Cornatovscaia, A. Cadaver examination at the death scene. În: Scientific Collection „Interconf” (55) with the Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference «Current Issues and Prospects for the Development of Scientific Research», Orleans, France, 7-8.05.2021. p. 233-239. ISBN 978-2-7045-4521-6.
- Șarpe, V.; Lungu, E.; Ciorba, C.; Tighineanu, S. Death by drowning in the Republic of Moldova. In: Culegere de articole al III-lea Congres Internațional al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 70 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală. Chișinău, 2021, 8 Octombrie, p. 31-33. ISBN 978-9975-87-878-4.

- Topal, C.; Pădure, A.; Bondarev, A.; Glavan, P. Caz anomic de omucidere în familie. În: Book of abstracts the International Conference „Homicide within family interdisciplinary perspectives”, București, România, 24-26.11.2021, p.8
- Toporet, N; Pădure A. Dynamics of torture in the Republic of Moldova. În: Rechtsmedizin, Band 31, Heft 4, 2021: Abstracts of the 100th Annual Congress of the German Society of Legal Medicine. Jahrestagung der DGRM, p. 375. ISSN 1434-5196.
- Toporeț, N.; Samsonov, D.; Buga, M.; Solovei, S. Aspectele medico-legale privind himenul la minore. In: Culegere de articole al III-lea Congres Internațional al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 70 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală. Chișinău, 2021, 8 Octombrie, p. 40-43. ISBN 978-9975-87-878-4.
- Verbițchi, S.; Pădure, A.; Malic, V. Particularitățile utilizării materialului abortive pentru expertiza genetică. In: Culegere de articole al III-lea Congres Internațional al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 70 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală. Chișinău, 2021, 8 Octombrie, p. 60-62. ISBN 978-9975-87-878-4.